

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

725.091

Szerző:

Cím:

A Haggemmacher-erdő története.

Idő

"1929"

Forrás:

Uj Budapest

Személy

Bp.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

A Haggemmacher-erdő története

Az Isten-szeme villában fogták el 1837. május 4-én Kossuth Lajost — A Budai Hegyvidék új elnevezéséről szóló jegyzőkönyvet a Tündérhegyen olvasta fel 1847-ben Döbrentei Gábor királyi tanácsos — A Fácánig vezető magánutat negyven évvel ezelőtt Haggemmacher Károlytól 12.000 forintért vásárolta meg a főváros tanácsa

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Haggemmacher-erdő megvásárlását javasoló tanácsi előterjesztésnek első fejezete a pénzügyi bizottság szombati izgalmas közgyűlésén lezárult, a második fejezet — ha ugyan erre egyáltalában sor került — a törvényhatósági bizottság közgyűlésén fog lezajlani. Ritka tárgy mélyített ki jobban szakadékokat szembenálló ellenfelek között, mint ez, holott a felszólalók legnagyobb része azt sem tudta: mi fán terem a Haggemmacher-erdő? A budai erdővidék ügyeit a Virányos-Kutvölgyi Gazdasági és Kulturális Egyesület és a Budahegyvidéki Társaskör ismeri leginkább: a két egyesület érdemes titkárához: Eperjessy István dr. fővárosi tanácsjegyzőhöz fordultunk tehát bővebb információért, akinek adatai alapján érdekesen alakul ki a sok vitára alkalmat adó erdőterület multja.

A Haggemmacher-erdő területe, csak úgy, mint az egész budai hegység, a régmultban királyi vadászterület volt. Királyaink, de főleg Mátyás király, különös szeretettel keresték fel vadászataik alkalmával ezt a vadban gazdag vidéket. A Haggemmacher-féle erdő terüle-

tén lévő Disznófó-forrás, amely a hasonló nevű vendéglő mellett egy kőből faragott vadkan fejéből csurog, Mátyás király vadászatairól nyerte a multban Mátyás esorgója nevet.

Ezt a forrást már a törökök is ismerték és egyesek szerint a törökök idejében ez a forrás Király-forrás (Király Bunar) és az a hegyhát, amelyből az fakad, Királyforrásdomb (Király bunar bairi) név alatt volt ismeretes.

A nép ajkán született regék, amelyek Mátyás idejéről szólnak, e helyhez vannak kötve.

A Haggemmacher-féle terület közvetlen szomszédságában dr. Zerkovitz Imre ügyvéd Szilassy-ut 10. sz. alatt evő villájában régi kőbevált vizvezetési csöveket talált, amelyek még a vizvezeték előtt való korból valók, tehát szennyvíz levezetésére nem szolgálhattak és azokon a vizmosás még most is meglátszik. Dr. Zerkovitz Imre telken azonban forrásnak nyoma sincs, úgy hogy lehetséges, hogy ezen kőbevált csövek a Disznófó vizét Mátyás királynak a krónikák által oly gyakran említett budai vadaskastélyához vezették, ami annál is inkább lehetséges, mert a monda szerint a zugligeti Fácán-ülő telep táján volt Má-

tyás király fácanos kertje, a Disznófó környékén pedig gyakran rendezett vadkanvadászatot. Lehetséges, hogy ezen kiásott vizvezetési csövek valamikor utmutatásul fognak szolgálni Mátyás király vadaskastélyának ásatások utján való feltáráshoz.

A Disznófó-forráson kívül a Haggemmacher-féle erdőben fakadó két másik forrásnak semmiféle történelmi multja nincs, azok befoglalva, gondozva nincsenek és már annyira beiszaposodtak, hogy nyomukat is csak nehezen lehet megtalálni.

A Disznófótól jobbra az Isten-szeme-villa parkjában, amely szintén a Haggemmacher-család tulajdonát képezi, egy tengerszemzerű gyönyörű kis halastó van, partján egy díszes nyaralóval. Egy évszázaddal ezelőtt ezen a helyen állott Stettner János huszárkapitány tulajdonát képező sarga házacska, amelyben 1837. év kora tavaszán orvosai tanácsára, egészségének helyreállítása végett, Kossuth Lajos lakott, de már május 4-ről 5-re virradó éjjel, egy óra tájban, Eötvös József királyi fűcses, gróf Thurn József kapitány, egy strázsamester és 48 gránátos kíséretében megjelent, körülvették a nyaralót és letépve Kossuthot kétségbeesett és könnybefuló családjára kebléről, a hegy lábánál várakozó kocsiban Buda várába szállították és ott ugyanazon börtönök egyikébe zárták, ahonnan 1795. május 20-án Martinovicsot, Hajnóczyt, Sigrayt és társaikat a Vérmezőre, a vesztőhelyre hurcolták.

A Haggemmacher-féle erdő egyik legszebb pontja a Tündér-hegy festői sziklacsoportjával, amelyet a multban „Himmel”-nek neveztek.

A Tündér-hegy leghatalmasabb sziklája tetején valamikor Szent Antal szobra állott, róla nevezték el a sziklát egy időben Szent Antal sziklájának. A szobor az idők folyamán elpusztult s így a Szent Antal sziklájának elnevezése is a feledés homályába merült. A Tündér-hegynek (385 m.) falszerű szikláiról remek kilátás nyílik az egész budai hegység felé, amely kilátás valóban tündéri látványt nyújt a szemlélőnek. Innen a Tündér-hegy-elnevezés.

Buda szabad királyi főváros 1847. évi 4117. sz. alatt kelt határozatával, június hó 11-én kelt jegyzőkönyvének bizonyossága szerint, a közgyűlés Döbrentei Gábor királyi tanácsos, a magyar tudós társaság rendezés tagjának jegyzetei alapján, a budai hegységnek történelmi nevezetességű pontjait új nevekkal látta el, melyek a nemzet dícső multjára emlékeztessék a kirándulókat. A jegyzőkönyv 18. pontja szerint a határozatot a Tündér-hegyen nyilvánosan felolvosták, hogy azok, akik azt érdektelen jelenésnek nem tartják, erről élő tudomást szerezhessenek.

Heufler: „Buda-Pest historisch-topographisch Skizzen“ című munkájában ezen szikla környékén lévő csodaforrásról tesz említést, mondván: „Die Sage die in Graf Joh. von Mayláth's Sammlung von Sagen und Märchen, von einem Zaubrunnen in dieser Gegend steht, ist keine Volkssage.“

Ez a forrás lehet, hogy azonos a mai villamos vasúti végállomás helyén felbugyogott forrással, amely azonban a végállomás építése alkalmával teljesen eltűnt.

A mai Zugligeti-ut mintegy 40 évvel ezelőtt a Haggemmacher-család birtokában lévő magánút volt, miként báthori Sigray Pál a Buda-pest—Zugligeti Egylet 25 éves fenn-

állításának unnepeles közgyűlésén, 1917 augusztus 5-én tartott beszámoló beszédében leírja, mondván:

(Hely) A Zugliget egy vadon prairie, egy őserdő volt. A Fácán és Disznófő

vendéglőkön kívül, a *Haggenmacher*-, *Zillich*- ma *Zerkovitz*-telken egy-egy kertészház, a Harangvölgyben egy tehénistálló, az iskola helyén egy dűledező vadászlak állott. Más ház a Zugligetben nem volt.

A *Zugligeti Egylet* megalakulását kevéssel megelőzőleg a Zugligetnek egyáltalában nem volt járható állapotban levő, kiépített utja.

Az *apácák* mostani (akkor *Lászlóvszky*) nyaralótelepétől a Fácánvendéglőig a vízlevezető árokban lehetett és kellett kocsival feljutni. Ő még járt rajta a zugligeti telkére és nyárilakásába.

Hosszas utánjárása eredménye lett — természetesen emberélet árán, mikor a felhőszakadás egy budai fiakert kocsistul-lovastul és utasával együtt az Ördögárokba sodort és fojtott, — hogy kiharcolta, hogy a főváros a *Haggenmacher Károlytól a Fácánig vezető magánutját 12.000 forintért megvette és a mostani Zugligeti utat 105.000 forint költséggel kiépíttette.*“